

INSPEKSJONSRAPPORT

TITANIA AS
Tellenes (JE)
4380 Hauge i Dalane

Oslo, 27. november 2019

Deres ref.:
Ann Heidi Nilsen

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2019/287
Saksbehandler:
Alexander Kristiansen

Inspeksjonsrapport

Inspeksjon ved Titania - industrideponi

Kontrollnummer: 2019.182.I.miljodir

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:
Ann Heidi Nilsen

Fra Miljødirektoratet:
Alexander Kristiansen

Andre deltagere fra virksomheten:
Elise Opsal

Andre deltagere fra Miljødirektoratet:
Britt Endre
Julie Jacobi Jonstrup (Fylkesmannen i Rogaland)

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon ved Titania - industrideponi den 20.-21. august 2019. Rapporten ble først sendt 9. oktober, med to ukers kommentarfrist. Virksomheten meldt om faktiske feil innen to uker. Denne rapporten er endelig.

Miljødirektoratet avdekket 3 avvik og ga 3 anmerkninger under inspeksjonen. Miljødirektoratet ser alvorlig på avvik 1 med for høyt utslipp av nikkell til vann fra deponiet ved Sandbekk. Det var også for høye utslipp i 2017 og 2018. Sandbekkelva som renner vest for deponiet har dårlig kjemisk tilstand grunnet nikkelforurensning. Miljødirektoratet har tidligere gitt Titania pålegg med frist 20. desember 2019 om å utarbeide en tiltaksplan med sikte på å innfri målene i vannforskriften for blant annet Sandbekkelva.

Avvik:

- Virksomheten overskrider utslippskravet for nikkell fra Sandbekk-deponiet
- Virksomhetens måleprogram har enkelte mangler
- Virksomhetens internkontroll har mangler på enkelte områder

Anmerkninger:

- Ved utslippspunkt trykktårn til Jøssingfjord har virksomheten et potensielt ukontrollert utslipp
- Virksomheten kan med fordel vurdere å forbedre oppfølgingen av måleprogrammet og vurderingen av utslipp
- Virksomheten har observert endringer i deponiet i Sandbekk og kan med fordel vurdere å gjøre en risikovurdering av dette forholdet

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 3.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

27. november 2019	Alexander Kristiansen	Einar Knutsen
dato	kontrollør	seksjonssjef

Kopi av rapporten sendes til:

- Fylkesmannen i Rogaland ved miljøvernavdelingen
- Sokndal kommune

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: TITANIA AS	
Organisasjonsnr.: 971782013	Eies av: 916769318
Bransjenr. (NACE-kode): 07.290 - Bryting av ikke-jernholdig malm ellers	

Kontrollert enhet

Navn: Titania - industrideponi	Anleggsnr.: 1111.0036.01
Kommune: Sokndal	Fylke: Rogaland
Anleggsaktivitet: Industrideponering	
Tillatelse gitt: 19. april 2002	Sist endret: 16. september 2016

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema

- Styringssystem
- Utslipp til vann
- Prosess og renseutstyr
- Operativt deponi ved Tellenes
- Utslipp til luft
- Avsluttet deponi ved Sandbekk

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Titania - industrideponi plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Miljødirektoratet skal kunne avslutte saken, må Titania - industrideponi innen 31. januar 2020 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet.

Vi ber også om at virksomheten sender inn en kort redegjørelse for hvordan anmerkning 1 er vurdert, eventuelt hvordan det vil bli fulgt opp.

Vi ser alvorlig på avvik 1 som ble avdekket i denne inspeksjonen. Gjennomføringen av tiltakene kan derfor bli fulgt opp ved ny kontroll.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (post@miljodir.no) til Miljødirektoratet v/Alexander Kristiansen.

4. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 16. mai 2019. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil Titania - industrideponi bli ilagt et gebyr på kr 49 200,- for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften § 39-8. Dette tilsvarer gebyrsats 5 for flerdagstilsyn. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages, jf. § 28 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og sendes til Miljødirektoratet.

En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

5. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Miljødirektoratets postjournal på www.miljodirektoratet.no (jf. offentleglova).

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Virksomheten overskrider utslippskravet for nikkel fra Sandbekk-deponiet

Avvik fra:

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Titania AS, datert 16. september 2016, punkt 3.1 Utslippsbegrensninger

Kommentarer:

Virksomheten foreviste under tilsynet status for utslipp av tungmetaller, nikkel og suspendert tørrstoff hittil i 2019.

Utslipp fra deponiet ved Sandbekk

Virksomheten har overskredet utslippsgrensen på 1,5 kg nikkel/døgn (løpende årsmiddel) i hele 2019. Ved inspeksjonstidspunktet lå utslippet på 1,96 kg/dag.

Virksomhetene overskredet kravet også i 2017 og 2018 (rapportert i egenkontrollrapportene)

Virksomheten har fått pålegg fra Miljødirektoratet i brev datert 11. februar, med frist for tilbakemelding 20. desember 2019, om utarbeidelse av tiltaksplan blant annet med sikte på å bedre vannkvaliteten i Sandbekkelva som deponiet ved Sandbekk drenerer til.

Avvik 2

Virksomhetens måleprogram har enkelte mangler

Avvik fra:

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Titania AS, datert 16. september 2019, punkt 11. Utslippskontroll og rapportering til Miljødirektoratet.

Kommentarer:

Bedriften skal gjennomføre målinger av utslipp til luft og vann. Målingene skal gjennomføres slik at de blir representative for virksomhetens faktiske utslipp og skal som et minimum omfatte

- komponenter som er uttrykkelig regulert gjennom grenseverdier i tillatelsen
- andre komponenter, herunder prioriterte miljøgifter, som er omfattet av rapporteringsplikten i henhold til Miljødirektoratet veileder til egenkontrollrapporteringen.

Virksomheten skal ha et måleprogram som inngår i den dokumenterte internkontrollen.

Måleprogrammet skal beskrive hvilke målemetoder og måleutstyr som brukes ved utslippsmålinger til vann og luft. Videre skal valg av frekvens gjøres slik at målingene blir representative for de faktiske utslipp. Usikkerhetsbidrag ved de enkelte trinn i måling skal vurderes og reduseres der det er hensiktsmessig. Rutiner for kalibrering, renhold og vedlikehold skal beskrives. Det skal beskrives hvor i utslippsstrømmen utstyr for prøvetaking er plassert, eller hvor prøvene tas ut.

Virksomheten har et dokumentert måleprogram som inngår i internkontrollen. Det er enkelte mangler ved måleprogrammet:

- Måleprogrammet er ikke helt oppdatert i forhold til produksjonsmengder som er endret i gjeldende tillatelse
- Prøveperioder er beskrevet i måleprogrammet, men det mangler klart når periodene starter/slutter
- En mer detaljert beskrivelse av prøvepunktene og de automatiske prøvetakerne er plassert. Det er viktig at prøvene tas på riktig punkt. Det kan gjerne brukes bilder i tillegg til kart og tekst.
- Omtale av enkelte volumstrømmålere i avsnittet om kalibrering/kontroll, gjelder Parshallrenne for måling av utslipp fra trykktårn til Jøssingfjorden
- Referanse til/kort beskrivelse av renhold og vedlikehold av utstyr
- Det er ikke samsvarende opplysninger i måleprogrammet og EPL (oppslag ved prøvepunkt) om faktisk frekvens/mengde for automatisk prøvetaking

Miljødirektoratet viser også til tidligere informasjon om våre forventninger til industriens utslippskontroll,
<https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/klif2/publikasjoner/2748/ta2748.pdf>

Avvik 3

Virksomhetens internkontroll har mangler på enkelte områder

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse, miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften), § 5 ledd 2 punkt 6 og 7

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Titania AS, datert 16. september 2019, punkt 2.6. Internkontroll

Kommentarer:

Internkontroll er blant annet systematiske tiltak som skal sikre at virksomhetens aktiviteter planlegges, organiseres og utføres i samsvar med krav fastsatt i medhold av helse, miljø-, og sikkerhetslovgivningen. Internkontrollen skal bidra til å fremme et forbedringsarbeid innen blant annet vern av det ytre miljø mot forurensning og en bedre behandling av avfall slik at målene i lovgivningen oppnås.

Virksomheten har en dokumentert internkontroll, men den har enkelte mangler.

Dokumentert (skriftlige) rutiner for å minimere utslipp av suspender stoff.

Virksomheten har tidligere i brev datert 21. juni 2019 svart på et pålegg om å undersøke mulige tiltak for å redusere utslipp av suspendert stoff til Jøssingfjord. Virksomheten redegjorde under tilsynet for tiltak som er iverksatt for å redusere utslipp av suspendert stoff. Blant slike tiltak var for eksempel at det er laget sedimenteringsdammer i bunnen av bruddet, at det er fokus på å la vannet som samler seg i bunnen av bruddet få mest mulig tid til å sette seg og ikke forstyrre disse vannmassene unødig. Dette krever blant annet god planlegging av driften, at personell i bruddet har tilstrekkelig opplæring og kunnskap om tiltakene og om endret adferd. Virksomheten har ikke tatt slike forbedrede driftsmetodene inn i den dokumenterte internkontrollen.

Avviksbehandling

Virksomheten har et dokumentert avvikssystem.

Virksomheten har rapportert ulovlig utslipp i både 2017 og 2018, men dette er ikke registret og behandlet i virksomhetens avvikssystem. Dette gjelder:

2017: Nikkel til vann ved Sandbekk

2018: Krom til vann i Jøssingfjord

7. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under inspeksjonen:

Anmerkning 1

Ved utslippspunkt trykktårn til Jøssingfjord har virksomheten et potensielt ukontrollert utslipp

Kommentarer:

Under befaringen ved utslippspunkt trykktårn, til Jøssingfjord, ble det observert et rør med utslipp av forurenset vann (sannsynligvis suspendert stoff) direkte i vannkanten. Normalt skal vannet fra dette utslippspunktet gå i rør et godt stykke ut i fjorden. Utslipet førte til veldig synlig farging av sjøvannet.

Utslipet som ble observert under inspeksjonen ble dermed ikke sluppet ut i røret virksomheten opplyste skulle brukes til utslipp, og som ender et godt stykke ute i fjorden. Under befaringen kunne ikke virksomheten forklare hvorfor det ble sluppet ut vann på denne måten. Virksomheten opplyste at deres vurdering var at dette skyldes en lekkasje eller annet som oppstår etter målepunkt for vannmengde og automatisk prøvetaker.

Vannmengden i utslippet var liten i forhold til det regulære utslippet ved dette utslippspunktet. Virksomheten kan med fordel vurdere å undersøke årsaken til dette utslippet.

Miljødirektoratet ber om at virksomheten i sin tilbakemelding redegjør årsaken til utslippet og hvordan det er håndtert.

Anmerkning 2

Virksomheten kan med fordel vurdere å forbedre oppfølgingen av måleprogrammet og vurderingen av utslipp

Kommentarer:

Virksomheten kan vurdere å lage trendkurver og/eller prognoser for flere elementer for å se også hvordan disse utslippene ligger an.

Anmerkning 3

Virksomheten har observert endringer i deponiet i Sandbekk og kan med fordel vurdere å gjøre en risikovurdering av dette forholdet

Kommentarer:

Under befaring på deponiet, i område med skytebane, opplyste virksomheten om at de har observert endringer i deponiet i dette området. Årsaken ble opplyst å kunne være kollaps av drenering under deponi. Dette har ført til endringer i vannstrømmer ut av deponiet. Virksomheten kan med fordel vurdere å gjøre en dokumentert risikovurdering av hva dette kan ha å si for utslipp og stabilitet av deponi på sikt og vurdere eventuelle tiltak for å redusere uønsket risiko.

8. Andre forhold

Skytebane på deponiet i Sandbekkområdet

Det er en leirdueskytebane på deponiet etter avtale med virksomheten. I tilknytning til banen er det også oppført bygninger. Under befaringen ble det observert betydelig mengde plastavfall og leirduer på skytebanen som bar preg av å ha ligget i lengre (>1 år) tid. Virksomheten kunne under befaringen ikke redegjøre for detaljer i avtalen med brukere av banen, og om avtalen forplikter brukere til å rydde og fjerne avfall. Det er virksomheten som eier av området som er ansvarlig for at området ikke er forsøplet eller at ikke forurensning oppstår.

Nytt vanningsystem for deponiet i Tellnes for å redusere støvflukt

Virksomheten opplyste om at det i løpet av høsten vil bli installert et nytt system for vanning av deler av deponioverflaten i Tellnes. Dette er et tiltak for å redusere støvflukt fra deponiet.

Tilbakeføring av sigevann fra dam 1 til deponiet

Virksomheten har fortsatt praksis med å pumpe vann fra dam 1 som drenerer til Logsvann tilbake til deponiet. Virksomheten bruker blant annet vannet til å vanne deponioverflaten.

9. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)

Fremlagt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold:

- Måleprogram
- Status på utslipp til vann
- Prosedyre for drift av deponi ved Tellnes
- Dokumentasjon på målesystem for vannmengde ved målepunkt trykktårn, Parshallrenne

10. Informasjon til virksomheten

Regelverk som det ble informert om:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)